

Jens Chr. Hansen – Militærtjeneste

Fra den 14. juni 1871 til den 29. juli 1871.

Juni 1871.

14. Ankomsten til Viborg i Militærstanden været til Sundhedsparade modtaget det blå og hvide Tøj, samt Lædertøjet, ligget i Quarteer hos Benerwadt i Gravene.--- Drukket mange halve Baiere.

15. Faaet udleveret Gevær, modtaget Lønning og Brød, reiste ud til Leiren ved Hald i Eftermiddag. Faaet Sengeklæderne lavet til og seet til Bekjendterne. –

16. Modtaget Brød og Brændevin for 2 Dage i Formiddag. I Eftermiddag været til Arbeidskommando at heise Telte op i en 3 a 4 timer.

17. I Formiddag været til Øvelse; navnlig Exercits i en 5 a 6 Timer. I Eftermiddag været til Arbeidskommando at heise Telte op i en 3 Timer, det gik rask, thi det var Akkordarbeide.

18. Søndag: Megen Regnveir sidste Nat og idag. Stillet til Pudsparade kl. 11½ i Formiddag. Modtaget Brød og Brændevin. Skrevet et brev til Hjemmet. –

19. Været til Skarpskydning en 7 a 8 Timer. Reiste ud kl. 6 i Morges og kom hjem Kl. 2 Eftermiddag, derefter spiset og sovet pudset.

20. Reist ud til Skarpskydning en 6 a 7 Timer Formiddag fra om Morgenen Kl. 6 til Eftermiddag Kl. 1 hver Mand skudt 4 Skud Salver og den 19. 6 Skud i Enkelt Skydning. I alt Skud. Skydebanen været ude ved Avlund. Idag fået Lønning, Brød og Brændevin.

21. Reist ud til Bataillons Felttjeneste og Exercits i Morges Kl. 6 ude på Finderup Hede kom hjem Kl. 11½ spiste Kartoffler og Fisk til Middagsmad. I Eftermiddag Læsning og Exercits i Leirgaarden.

22. Rykket ud kl. 6 i Morgen til Bataillons Felttjeneste og Compagnis Exercits ude paa Stanghøi Hede kom hjem Klokken 12. I Eftermiddag Geværeftersyn af Bøssemageren, min Gevær feilede intet, men Enkelte kom til at paradere derfor. Fra Kl. til 7 Læsning og Foreberedningsøvelse i Leigaarden og Baglejren.

23. Reist ud Kl. 6 som sædvanlig ud paa Finderup Hede, sædvanlig øvelse. Kom hjem til Middag en meget varm Tour i Formiddag. I Eftermiddag Læsning og Exercits i Leigaarden og Baglejren.

24. I Formiddag været ud som sædvanlig paa Standhøi og Dollerup Hede næsten ved Dollerup Kirke. I Eftermiddag Pudsning, udbankning af Sengeklæderne, Skuring af Teltgulvene, været til Badning, modtaget et Brev fra hjemmet.

25. Søndag: Jeg været til Gudstjeneste i Hald Skov. Stillet til Pudsparade Kl. 2 i Eftermiddags tillige modtaget Lønning Brød og Brændevin. – En Uheldig Lønningsdag for flere af Soldaterne.

26. Rykket ud Kl. 6 i Morges paa Finderup Hede sædvanlig øvelse kom hjem til Middag. I eftermiddag megen Regnveir hele Tiden. Undercorporalerne havt Læsning med os i Teltene fra Kl. 5 til 7, men det blev paa denne maade at hver Mand fortalte en Historie. I dag faaet Smør fra Viborg.

27. Dygtig Regnveir sidste Nat og i Morges. Havt Læsning fra Kl. 7 til 9. Rykkede derefter ud paa Stanghøi og Dollerup Hede hjem Kl. 1 omtrent Eftermiddag. I Eftermiddag militair Anstand og Læsning fra 6 til 7. --- En deilig Anstand.

28. Rykket ud Kl. 6 i Morgen paa Finderup Hede. Bataillons Felttjeneste, kom hjem til Middag. I Eftermiddag Læsning fra 5 til 7 Vaabenlære og Felttjenestelæsning. I dag 6te Bataillons 4de Comp. Paa vagt.

29. Rykket ud sædvanlig Tid i Morgen paa Stanghøi og Dollerup Hede Bataillons Felttjeneste (Sikkring på Stedet) havt det godt, kom hjem til Middag. I Eftermiddag til Badning, skrevet et Brev til Chr. Andersen.

30. Rykket ud til sædvanlig Tid i Morgen paa Finderup Hede, kom hjem til Middag. I Eftermiddag Adskillelse af Geværerne og Exercits fra 5 til 7. Faaet Lønning.

Juli 1871.

1. Rykket ud til sædvanlig Tid paa Dollerup Hede kom hjem til Middag. I Eftermiddag Regnveir, pudset o s v stillet til Pudsparade i aften Klokken 9.
2. Søndag. I Formiddag sovet, røget Tobak, spillet Kort o s v alt til Tidsfordriv en svær mængde Sevile herude hele Dagen. I Eftermiddag gik jeg og flere

- Sallingboer rundt i Leiren, ogsaa Rytterileiren. Mange af Soldaterne beskjenkede iaften, en svær Røre ved Sengetid.
3. Rykket ud til sædvanlig Tid paa Finderup Hede til Brigadeøvelse som første Gang var samlet i dag, passerede Revue for vor Brigadegeneral Stjernholm. Kom hjem til Middag spiste Risengrød til Middagsmad. En svær Torden og Regnveir i Middag. Iaften kommen paa Brandvagt.
 4. Bataillon rykket ud til Brigadeøvelse fra Kl. 6 fmd til Kl. 1 Eftermiddag ude ved Dollerup og Stanghedegaard. Jeg var paa Brandvagt sidste Nat og i dag.
 5. Rykket ud til sædvanlig Tid i Morgen Kl. 6. Marcheret ud østen for Dollerup Mølle laae som Reserve der næsten hele Formiddagen, alsaav havt det godt, kom hjem Kl. 2 i Eftermiddag. I Eftermiddag modtaget Lønning, Brød og Brændevin.
 6. Rykket ud til sædvanlig Tid ude ved Stanghede til Bataillons Felttjeneste havt det godt, kom hjem til Middag. I Eftermiddag faaet Rom og Sukker udleveret til Punks til Minde om Slaget ved Fredericia. Der blev en svær Moleer i aften. En svær Mængde Sevile herude. Skrevet et Brev til Hjemmet.
 7. Rykket ud til sædvanlig Tid i Morgen, havt hvid Frakke paa for at forestille Fjenden, indtog en Stilling østen for Finderup. Vi havde 2 Kanoner og 2 Eskadroner Husarer. Vi blev først drevet tilbage, men saa fik vi Stilling paa nogle Bakker, og der kunde Fjenden ikke fordrive os fra, efter Hvil gik vi paa og drev Fjenden tilbage i sin gamle Stilling. Der blev ogsaa gjort Angreb af Husarene og det saa smukt ud. Kom hjem kl. 2.
 8. Rykket ud sædvanlig Tid. Fjenden tog Stilling paa Stanghede. Vor Bataillon laae i 2 Timer imellem Ovre- og Nedre Thestrup, men saa begyndte Fjenden at vise sig og gaae paa vi blev slaaet tilbage og retirerede efter Kagballe og Almind og efter Hou Mølle hjem. Kom hjem Kl. 2½.
 9. Søndag. Kom paa Vagt igaar aften blev første gang opført paa min Post fra 10 til 12. I den tid havde jeg den fornøielse af høre Ganaralmarchop blæse og saa hvor hurtig Mandskabet kunde stille. Idag var det kjedelig at staae paa Vagt. Og der var mange sevile Folk at holde Orden paa sin Post som ei maatte passere ind til Bataillonerne uden Kort eller ogsaa ifølge med Militaire.
 10. Rykket ud til sædvanlig Tid ud efter Hou Mølle og kom hjem omkring efter Vassø. Den slog Ingenieurerne en Bro over paa et smukt Sted og vi kom rask derefter. Vi kom hjem igjennem Vent Mølle hjem.

11. Rykket ud til sædvanlig Tid. Kom igjennem Vent Mølle og Rindsholm. Havde Hviil der. Rykkede derpaa ud efter Bruunshaab hvor vi laae som Reserve. Rykkede derpaa hjem gjennem Vent og Hou Mølle.
12. Hele Leirdivisionen rykket ud ved Middagstid i Retningen mod Skive til at Natmanøvr som varer til paa Løverdag Middag. Jeg som ikke var rigtig rask blev hjemme samt nogle Enkelte ved hvert Compagni til at forestaa Vagterne her hjemme. Ingenting bestillet i dag undtagen reist ned til Vagtkommandeuren i Rytterileiren med et Kort fra Leutnant Bekgaard ved 4. Compagni. Modtaget et Brev fra Chr. Andersen. Gaaet tidlig til Sengs, staaet tidlig op, laae alene i et Telt.
13. Levet godt her hjemme. Spist Risengrød og stegt Flæsk til Middagsmad. Ingenting bestillet. Kommen paa Vagt i Rytterileiren i aften. Blev opført paa et Post hvor jeg ikke gjorde et eneste Honeurgreb for Ronden om Natten.
14. Været paa Vagt i Rytterileiren som ovenfor sagt. Kom hjem omtrent kl. 7 fra Vagt. Gaaet til Sengs omtrent kl. 8. Laae sammen med en Morsingbo 207 Chr. Jensen Tødsø.
15. Staaet op omtrent Kl. 8 af Sengen, en god Hvile. Lagt godt da vi kuns var to i et Telt thi vi havde jo Sengeklæder nok. Iaften skulde jeg have været paa Vagt og naturligvis ogsaa i Morgen som er en Helligdag; men jeg leiede Een og gav en Rigsdaler, thi jeg syntes det var kjedelig at staae paa Vagt en Helligdag eftersom jeg var der sidste Søndag. Tilmed venter jeg ogsaa Bekjendtere imorgen. Hele Mandskabet kommen hjem i dag ved Middagstid. Een af disse leiede jeg til Vagt. Ellers skulde vi som har gaaet hjemme gjøre Vagterne imorgen for at det øvrige Mandskab kunde hvile sig efter Natmanøvren som vi var ubillig. Mange af dem havde ogsaa daarlige Fødder og flere var kommen hjem før Tiden og var syge.
16. Søndag: Modtaget er Brev fra min Forældre af Niels Chr. Rasmussens Karl som var heroppe. Peder Madsens i Roslev og Kone samt Jens og Kirsten Mari til Beiniers og Jens Peter Dalsgaard var her. Ingen af dem gav noget ud. ----- Det var godt betænkt. Spiste Risengrød og Flæskepandekage til Middagsmad.
17. Rykket ud til sædvanlig Tid i Retningen mod Finderup kom hjem omtrent Kl. 2.
18. Rykket ud til Bataillons Øvelse paa Stanghede, var derefter til Revue paa Finderup Hede for Krigsminister. Kom hjem omtrent til Middag.

19. Vor Brigade rykket ud i dag som Fjender i hvid Trøje eller Frakke. Vor Bataillon tog Stilling mellem Ovre og Nedre Thestrup rykkede derpaa frem mod Dollerup Kirke hvor vi laae som Reserve hele Tiden og blev næsten forfrossen medens nogle andre Batailloner af vor Brigade havde en livlig Fægtning med Fjenden paa "Stanghede". Vi havde hver Mand udleveret 15 Patroner pr. Mand. 1ste og 2den Deling skød ikke et Skud.
20. Skrevet et Brev til mine Forældre. Regnveir sidste Nat og det meste af i Dag. Altsaa Intet udrettet. Ingen Øvelse.
21. Rykket ud i Morgen Kl. 6. Tog Stilling ved Vassø, hvor Ingenieurerne lagde Bro paa et smalt Sted, og vi kom rask derover, hvorpaa vi strax udviklede en livlig Fægtning med Fjenden, som maatte retirere i Retningen mod Almind Kirke og om efter Dollerup Kirke der var en meget livlig Fægtning til hen ved Middag; thi hver Mand havde udleveret 45 Patroner; derpaa fik vi hviilt og reiste saa hjem, hvor vi ankom omtrent Kl. 2. Hvorpaa vi spiste Risengrød og Klipfisk til Middagsmad, sovede derpaa 3 Timer og derefter pudset udmærket til Parade imorgen for Generalerne. Faaet udleveret Rom og Sukker til Punsch iaften. Der blev en umaadelig Juhel.
22. Regnveir sidste Nat og i Morgen. Stillet til Parade omtrent Kl. 8 for vor Divisionsgeneral Wilster og vor Brigadegeneral Stjernholm, efter at Øvelserne nu ere endte. Generalerne takkede os naturligvis for vor Udholdenhed o s v hvorfor vi udbragte et Leve o s v. Ellers intet udrettet.
23. Søndag: Ingen Pudsparade i dag. Jeg havt Orlov i Eftermiddag et par Timer at Bese Halds smukke Have o s v plukket Blaabær i Skoven.
24. Rykket ud i Morgen Kl. 6 ud efter Dollerup, Sjørup og ud i Steendalsgaards Plantage hvor vi marchsherede et Stykke ind i, hvor vi havde Hviil paa en aaben grøn Plads. Men Veiret var ikke heldig thi der kom Tordenveir med svær Regn og vi blev næsten gjennemvaade inden vi kom hjem. Og da vi kom ind i vort Telt hjemme skyllede Regnen derind i svære Strømme, saa vi havde de forunderligste Stillinger at sove i. I Eftermiddag Geværeftersyn af Bøssemageren.
25. Torden og Regnveir næsten hele Dagen. En daarlig Qvarteer i Teltene. Skulde have været til Arbeidskommando men det blev ikke. Tiden gik hen med Soveøvesle Tobaksrygning o s v.

26. Modtaget 2 Breve fra Jens Simonsen og Peter Rasmussen. Megen Regnveir af til hele Dagen. Det meste af 3die Comp paa Arbeidskommando noget af Tiden. Nogle Enkelte blev fri. Jeg var deriblandt. Tiden gaaet hen for mig med Skrivning af Viser, lidt Kortspil, Soveøvelser o s v. Regnveiret strømmed ind under vor sengeklæder flere Gange.
27. Været til Arbeidskommando 3 Timer i Formiddag at flytte Borde og Bænke ind i et Marketenderhuus. I Eftermiddag været til Arbeidskommando i omtrent 5 Timer, at binde Tepper og Madrasser sammen.
28. Det meste af 3die Comp været til Arbeidskommando og nogle til Vagt. En Underkorporal og et par Menige ved hvert Telt blev hjemme for at passe paa vores Tøi og aflevere. Vi skurede ogsaa Teltgulvene i Eftermiddag. Jeg og Ivar Jensen Thoustrup var hjemme hele Dagen.
29. I dag staaet op Kl. 3 for at afryste vores Madrasser og Hovedpøller, som var fyldt med Tang, og afleveret det, vasket os og spist Frokost, derpaa afreist Kl. 6 til Viborg.

Kortfattet Dagbog ved Maneuvren i Viborg 1873.

September

24. Mødt Kl 1 i Eftermiddag paa Exercerpladsen, modtaget vores militair Tøi paa Vaabenkammeret, været til Sundhedsparade og bleven anviist Kvarter nede i Ibsgade hos en Fragtmand J. Balund til 3 Mand et godt Kvarter.
25. Mødt til øvelse paa Pladsen 4 Timer i Formiddag og 3 i Eftermiddag modtaget Lønning og Brød for 3 Dage. Øvelsen bestod i Geværøvelse paa Tælling en kjedelig Bestilling.
26. Mødt til øvelse 6 ¾ i Formiddag til Kl 11 og i Eftermiddag fra Kl 3 til 6. Faaet et Ølanker med Øl til 38 og et Spil Kort til 22 o s v.
27. 7 Timers øvelse på Excerspladsen, spillet lidt Kort i aften. Smukt Veir.
28. Pudset lidt i Morges. Besøgt Peter Foged. Stillet til Brød Lønning Søndag og Pudsparade. I Eftermiddag fra Kl 4 til 6.
29. Søndag: Sædvanlig øvelse paa Exerceerspladsen. Skrevet et brev til mine Forældre.
30. Sædvanlig øvelse paa Pladsen. I Eftermiddag til Læsning med Vaabenmesteren.

October.

1. I Formiddag til Skarpskydning, skudt 5 Patroner. I Eftermiddag sædvanlig øvelse. Regnveir det meste af Dagen.
2. I Formiddag sædvanlig øvelse. Regnveir. I Eftermiddag Exercits Sektionsviis og tillige Bataillons Exercits./ Oberst Caroc faldt af Hesten megen Jubel blandt Mandskabet. Gaaet i Kappen til øvelse men ingen Vaabenfrakke. Skrevet et Brev til min Broder. Faaet et Anker Øl til 38.
3. I Formiddag Compagnifelttjeneste ude ved Overlund. I Efter middag Compagni og Bataillons Exercits./ Paaet Lønning og Brød.

4. I Formiddag Compagni Exercits paa Pladsen. Megen Regnveir det meste af Dagen. I Eftermiddag fri for Øvelse. Faaet et Brev fra Hjemmet. Kjøbt lidt røget Aal paa Torvet.
5. Stillet til Pudsparade Kl 8 Fmd. ellers fri hele Dagen. Besøgt S. Peter Rasmussen og Han mig o s v
6. I Formiddag Compagnifelttjeneste ud norden for Nørre Mølle. I Eftermiddag Compagni- og Bataillons Exercits paa Pladsen.
7. I Formiddag Compagniexercits. I Eftermiddag Compagni- og Bataillonsexercits. Alt paa Pladsen. – Besøgt Værtshuusholder eesin Skottenborg iaften.
8. I Formiddag det halve af Compagniet til Skydning den anden paa Pladsen til Exercits. En Sekondleutnant havt Kommandoen paa Pladsen det gik som det bedst kunde./ Faaet Lønning og Brød. I Eftermiddag Bataillons Felttjeneste ud efter Overlund og Søndermølle.
9. I Formiddag Compagniexercits paa Pladsen. I Eftermiddag Bataillons Felttjeneste ud efter Overlund og Bruunshaab – En streng Tur. Faaet et Anker Øl til 24.
10. I formiddag Compagni Exercits paa Pladsen. I Eftermiddag Bataillons Felttjeneste ud efter Søndermølle, Bruunshaab, Skovsgaard o.s.v. Megen Kulde og Regnveir hele Dagen.
11. I Formiddag Compagni Exercits en 3 Timer paa Pladsen. Megen Blæst og noget Regnveir. I Eftermiddag fri for Øvelse. Stillet til Sundhedsvisitation. Pudset lidt og faaet Tøiet gjort noget reen./ Kjøbt røget Aal.
12. Søndag: Stillet til Pudsparade Kl 9 i Formiddag ellers drevet omkring i Byen.
13. I Formiddag Compagniet til Salveskydning. I Eftermiddag til Bataillons Felttjeneste ud efter Søndermølle og Bruunshaab. Generalinspektør Nielsen beseet Øvelsen./ En meget streng Tuur. Faaet Lønning og Brød.
14. I Formiddag smukt Veir. Til Bataillons Exercits ude efter Søndermølle og Bruunshaab for Generalinspektør Nielsen. I Eftermiddag Compagni Exercits paa Pladsen. Faaet et Anker Øl til 38.
15. I Formiddag Compagni Exercits paa Pladsen. Lidt Regnveir. I Eftermiddag Bataillons Felttjeneste ud efter Søndermølle og Overlund. Dygtig Regnveir i aften.
16. I Formiddag Compagniexercits paa Pladsen. Smukt Veir. Modtaget et Brev fra Hjemmet.

17. I Formiddag Bataillons Felttjeneste ud efter Søndermølle og Overlund. Kom hjem før Middag. I Eftermiddag fri for Øvelse. – pudset lidt.
18. I Formiddag stillet paa pladsen til Parade og Revuemarchs for den kommanderende General Stimann. Tillige Compagni Exercits og Bataillons Felttjeneste. Modtaget Lønning og Brød. Modtaget et Brev fra min Broder Kjøbt røget Aal paa Torvet. I Eftermiddag fri for Øvelse.
19. Søndag. Mødt Kl. 8 til Reenhedsparade. Faaet et Anker Øl til 38. Seet omkring til Bekjendterne i Byen.
20. Til Bataillons Felttjeneste ud efter Nørre Mølle og Rødding Søe. Bataillon adskilt i to fjendtlige Partier, hver Mand havde faaet udleveret 5 Patroner./Megen Kulde. I Eftermiddag fri for Øvelse. Havt Geværeftersyn. Skrevet et Brev til Hjemmet i aften. –
21. Bataillons Felttjeneste ud efter Bruunshaab og Rindsholm, hver Mand faaet udleveret 5 Patroner, Bataillons adskilt i to fjendtlige Partier. Megen Kulde, Regnveir og Hagelbyger. I Eftermiddag fri for Øvelse. Geværeftersyn. –
22. I Formiddag Bataillons Felttjeneste ud efter Nørre Mølle, Eliseborg og Overlund, hver Mand faaet udleveret 5 Patroner. Kom hjem til Middag. I Eftermiddag fri for Øvelse. Pudset lidt til i morgen for General Bülow. I aften Torden og Regnveir.
23. Stillet til Revue og Pudsparade for General Bylov i Formiddag. I Eftermiddag afleveret vores Geværer. Megen Regnveir.
24. I Formiddag afleveret vort militaire Tøi. I Eftermiddag stillet til Sundhedsparade faaet Afregning o s v.
25. I Morges Kl. 8½ faaet vores Passer. Derpaa afreist med Toget til Skive. Kommen hjem i aften kl. 8.----